

GRØN VÆKST

FAKTA OM MILJØ

Møde i Vækstforum
den 25. – 26. februar 2010

REGERINGEN

GRØN VÆKST

FAKTA OM MILJØ

Møde i Vækstforum
den 25. – 26. februar 2010

REGERINGEN

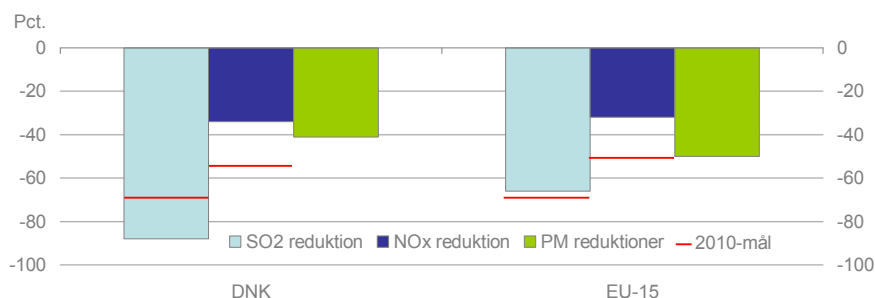

Fakta om miljø

Udviklingen på luftområdet

For en række forureningsparametre på luftområdet er det lykkedes at reducere emissionerne. I perioden 1990-2006 er SO₂-emissionerne i Danmark reduceret med 88 pct., hvormed målsætningen for 2010 er opfyldt. NO_x er i samme periode reduceret med 34 pct. Målsætningen er en reduktion på 54 pct. i 2010, hvilket igangsatte initiativer skal sikre, jf. figur 1.

Figur 1. Udviklingen for en række centrale luftforureningsparametre 1990-2006

Kilde: EEA NEC, Directive status report 2007 og EEA Core set of indicators for EU data.

EU er næsten i mål på SO₂ målsætningen, men mangler knapt 20 pct. for at nå målet på NO_x.

Emissionerne er faldet både i Danmark og EU15, hvilket bidrager til at opfylde luftkvalitetsmålet på området. Med de nyeste målinger ser det også ud til, at Danmark kommer i mål på dette område.

På globalt plan forventer OECD, at der uden en yderligere aktiv luftforureningspolitik vil være en svag stigning i emissionerne, som følge af en forventet stigning i lande uden for OECD.

Udviklingen på vandområdet

Et af de væsentligste fokusområder i Danmark er tab af næringsstoffer fra landbruget. Der er sket en generel forbedring af miljøtilstanden i de danske vandløb, som bl.a. afspejler en generel reduktion af forureningsniveauet. I eksempelvis landbruget er kvælstofoverskuddet reduceret til trods for en væsentlig produktionsstigning, jf. tabel 1.

Tabel 1. Reduktion i forurening til vandmiljøet fra forskellige sektorer, 1990-2006

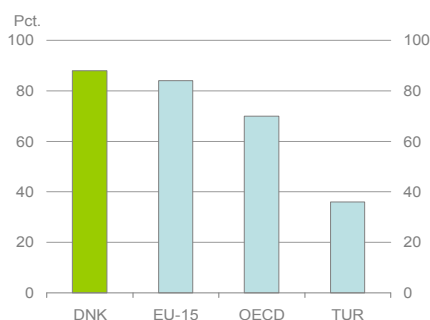
	Fosfor	Kvælstof	Organisk materiale
	----- Pct. -----		
Spildevand	93	82	96
Industri	98	93	98
Dambrug og havbrug	65	60	60
Landbrug (udvaskning af næringsstoffer fra landbrugsarealerne)	-*	49	-
Luftforurening (danske og europæiske kilder)	-	20-25 (nedfald)	-

* Det skal bemærkes, at fosforoverskuddet (dvs. forskellen mellem udbragt og høstet fosfor) er faldet med 68 % i perioden 1990-2007.

Kilde: Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet Vandmiljø og Natur 2007: NOVANA. Tilstand og udvikling - faglig sammensætning

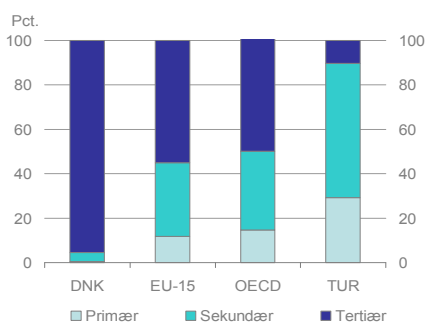
I dag er 88 pct. af den danske befolkning tilsluttet spildevandsrensning, heraf 84 pct. til tertiær (avanceret) spildevandsrensning. I EU-15 er 84 pct. af befolkningen koblet til spildevandsrensning, heraf 43 pct. til tertiær og 26 pct. til sekundære (mindre avancerede) behandling og 9 pct. til den mindst avancerede primære behandling, jf. figur 3.

Figur 2. Andel af befolkningen tilsluttet spildevandsbehandling, 2006

Kilde: OECD Environmental Data Compendium.

Figur 3. Graden af spildevandsbehandling, 2006

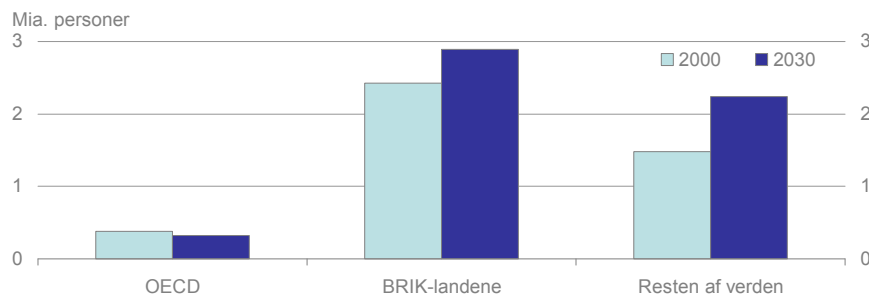
Kilde: OECD Environmental Data Compendium.

Fordelingen er nogenlunde den samme i OECD, men den dækker over store forskelle. I Tyrkiet er eksempelvis kun 36 pct. af be-

folkningen tilsluttet spildevandsrensning og heraf kun 4 pct. til den mest avancerede rensning.

OECD vurderer, at ca. 5 mia. mennesker i 2030 vil leve uden tilsluttet kloakering. Det dækker over en svag nedgang i OECD, en stigning i BRIK-landene og en kraftigere stigning i resten af verden. Tallene skal ses i sammenhæng med den forventede befolkningstilvækst i perioden.

Figur 4. Personer uden tilsluttet kloakering, 2000 og 2030

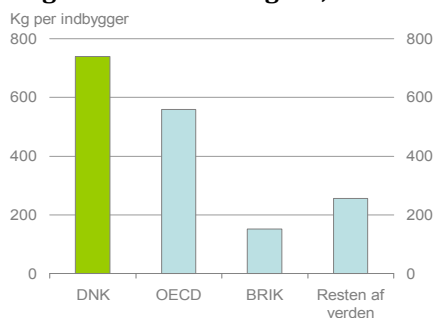

Kilde: OECD Environmental outlook to 2030.

Udviklingen på affaldsområdet

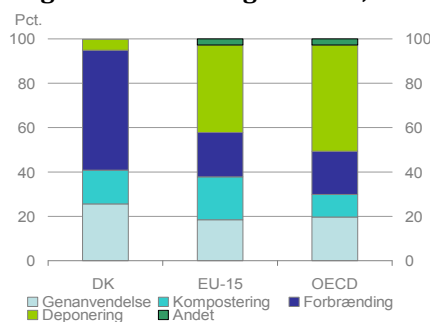
Danmark et af de lande, der har den største produktion af husholdningsaffald pr. indbygger. En gennemsnitsdansker producerede i 2005 ca. 750 kg husholdningsaffald om året mod 560 kg for den gennemsnitlige OECD borger. Den gennemsnitlige borger i et BRIK-land producerede i gennemsnit ca. 150 kg affald om året, mens det for borgeren i resten af verden lå på ca. 255 kg om året, jf. figur 5.

Figur 5. Affaldsmængder, 2005

Anm.: Affald fra husholdninger og tilsvarende affaldstyper fra service-sektoren mv.
Kilde: OECD Environmental Data Compendium.

Figur 6. Behandling af affald, 2005

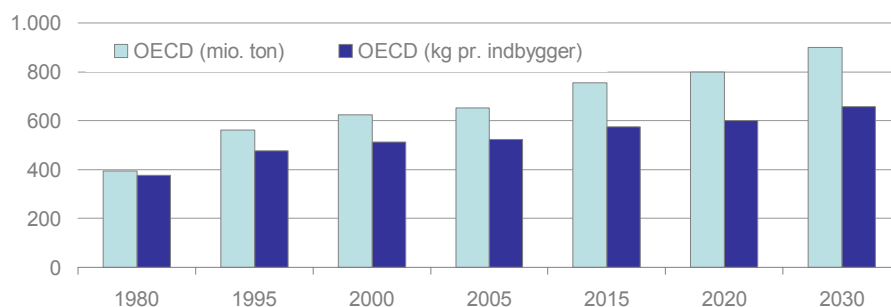
Anm.: Affald fra husholdninger og tilsvarende affaldstyper fra service-sektoren mv.
Kilde: OECD Environmental Data Compendium.

Danmark har været god til at håndtere de stigende affaldsmængder. Kun 5 pct. af affaldet deponeres, mens 54 pct. forbrændes med energiudvinding og ca. 40 pct. bliver genanvendt eller kom-

posteret. I EU-15 og OECD under ét bliver hhv. 40 pct. og 50 pct. deponeret, jf. figur 6.

OECD skønner, at mængden af husholdningsaffald i medlemslandene vil stige fra 650 mio. ton i 2005 til ca. 900 mio. ton i 2030. Affaldsmængden pr. indbygger vil også stige i perioden, jf. figur 7.

Figur 7. Affaldsmængde i OECD, 1980-2030

Anm.: Affald fra husholdninger og tilsvarende affaldstyper fra servicesektoren mv. 2015, 2020 og 2030 er baseret på fremskrivninger af befolkningsudviklingen og affaldsmængderne.

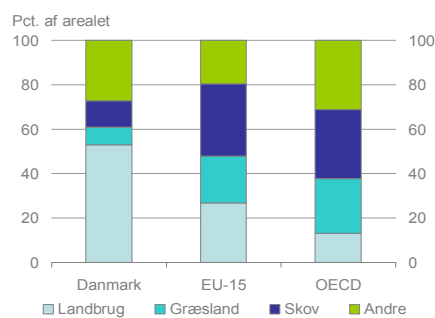
Kilde: OECD Environmental outlook to 2030.

Udviklingen i ressourceanvendelsen

Arealanvendelsen og vandmængder er eksempler på begrænsede ressourcer. En stigende global befolkning og større brug af afgrøder til energiproduktion vil øge arealanvendelse til landbrug. Arealanvendelsen har imidlertid betydning for en række forureningsparametre – landbrug er en væsentlig årsag til forurening af vandmiljøet, og skov er med til at binde CO₂.

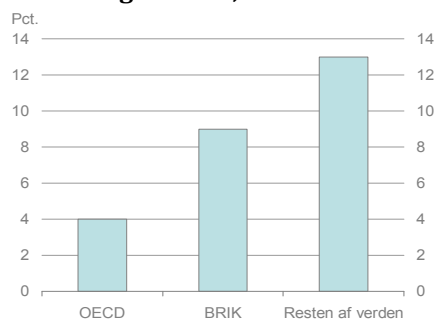
I 2005 var godt halvdelen af det danske areal opdyrket som landbrug i forhold til 27 pct. for EU-15 og 13 pct. for OECD. Ca. 12 pct. af det danske areal gik til skov, mens det for EU-15 og OECD lå omkring 30 pct., jf. figur 8.

Figur 8. Arealanvendelse, 2005

Kilde: OECD Environmental Data Compendium.

Figur 9. Forøgelse af landbrugsarealet, 2005 til 2030

Kilde: OECD Environmental outlook to 2030.

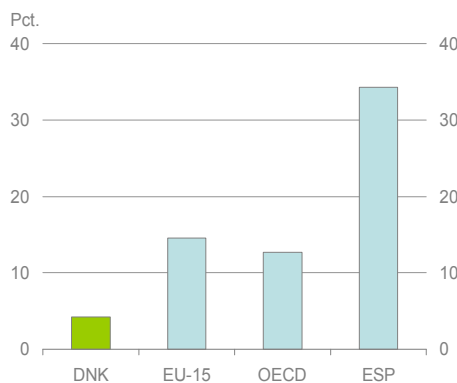
Fremover vil en større del af den globale arealressource formentlig blive opdyrket. OECD forventer således, at landbrugsarealet vil vokse med ca. 4 pct. i OECD-området frem mod 2030. OECD vurderer, at forøgelsen i BRIK-området vil være på ca. 9 pct. og ca. 13 pct. i resten af verden, jf. figur 9.

En stigende global befolkning øger efterspørgslen efter rent ferskvand til drikkevand, industri og kunstvanding. Klimaforandringerne er med til at sætte yderligere fokus på udfordringer med at beskytte vandressourcen, fordi højere temperatur og ændrede nedbørsmønstre i nogle regioner og lande vil medføre øget fordampning, reduceret nedbør og mindre smeltevand i floderne.

Ferskvand er en fornybar ressource, hvor nedbøren løbende fylder ferskvandsressourcen op. En udnyttelse af den fornybare vandressource på mellem 20–40 pct. indikerer medium til højt pres på vandressourcen. Over 40 pct. indikerer et meget højt pres på vandressourcen. Foruden at være et økonomisk problem, medfører høj udnyttelse af vandressourcen også reduceret vandføring i vandløb og floder, udtørring af søer og vådområder samt øget risiko for forurening af vandmiljøet. Overudnyttelse af vandressourcen er derfor en trussel mod natur og biodiversitet.

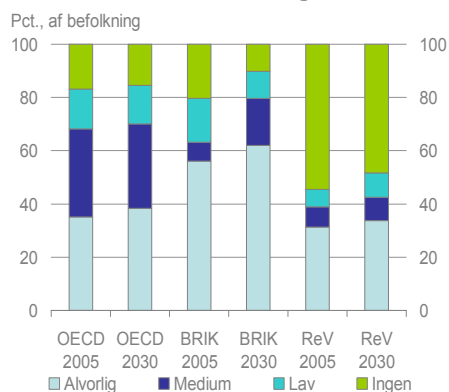
I Danmark udnytter vi godt 4 pct. af den fornybare vandressource. Det dækker over betydelige regionale forskelle, idet det overordnede billede er, at bortset fra i indvindingsområdet til hovedstaden er udnyttelsesgraden af grundvandsressourcen bæredygtig. Til sammenligning er gennemsnittet af udnyttelsesgraden for EU-15 på ca. 15 pct. og for OECD ca. 13 pct. Tallene dækker over store regionale forskelle. Spanien har således en udnyttelsesgrad på ca. 34 pct. af vandressourcen og er dermed på grænsen til et højt pres, jf. figur 11.

Figur 11. Udnyttelse af den fornybare vandressource, 2005

Kilde: OECD Environmental Data Compendium.

Figur 12. Personer med begrænset vandressource, 2005 og 2030

Kilde: OECD Environmental outlook to 2030.

I OECD-landene levede ca. 35 pct. af befolkningen i 2005 med et alvorligt pres på vandressourcerne, mens det gjorde sig gældende for ca. 56 pct. i BRIC-landene og ca. 30 pct. i resten af verden.

OECD forventer, at der frem mod 2030 vil ske en stigning i andelen af befolkningen, som vil komme til at leve med et højt pres på vandressourcen. Dette skal ses i lyset af den forventede befolkningstilvækst. OECD skønner, at knap 4 mia. personer i 2030 vil leve med et alvorligt pres på vandressourcen, hvilket er én mia. flere end i dag.

Rammevilkår

Rammerne for den danske miljøregulering bliver i vidt omfang fastlagt i EU. På luftområdet via direktiverne om luftkvalitet med grænseværdier for luftens indhold af en række stoffer og direktivet om nationale emissionslofter (NEC-direktivet), der sætter en øvre grænse for landenes samlede udledning af svovldioxid, kvælstofoxider, flygtige kulbrinter og ammoniak. Derudover er Danmark underlagt internationale forpligtigelser indeholdt i protokoller under Geneve-konventionen om langtrækkende grænseoverskridende luftforurening. Det gælder tungmetaller og persistente organiske forbindelser.

På vandområdet er et af de mest centrale direktiver vandrammedirektivet som danner rammen for vandforvaltningen i Danmark. Direktivet med de tilhørende datterdirektiver for grundvand og prioriterede stoffer i overfladevand specificerer kravene til kvaliteten af grundvand og overfladevand. Direktivets overordnede mål er god tilstand i såvel overfladevand som grundvand. Udover vandrammedirektivet har Danmark en række andre internationale forpligtigelser, blandt andet i forbindelse med

beskyttelse af vandmiljøet i Østersøen under Helsinki Kommissionen (HELCOM).

På affaldsområdet er det centrale direktiv, affaldsrammedirektivet, som fastsætter de overordnede krav om affaldsplanlægning, -forebyggelse og håndtering af affald, herunder regler om farligt affald. Direktivet suppleres bl.a. af direktiver om producentansvar, som pålægger producenterne af produkter som batterier og elektronik at sikre en forsvarlig håndtering også af affaldet af disse produkter. Endelig findes også forordninger om grænseoverskridende transport, som gennemfører Baselkonventionen. Reglerne regulerer import og eksport af affald indenfor EU og til og fra EU i forhold til lande udenfor EU.

Større initiativer - miljø

- *Miljøzoner*
  - De største kommuner har fået mulighed for at etablere miljøzoner med særlige krav til tunge dieseldrevne lastbiler og busser.
- *Skærpede miljøkrav til brændeovne*
  - Der er indført skærpede miljøkrav til nye brændeovne og brugte brændeovne, der genopstilles.
- *Miljøgodkendelse af husdyrbrug*
  - Der er indført krav om miljøgodkendelse af husdyrbrug over en vis størrelse (75 dyreenheder).
- *Aftale om grøn vækst*
  - Aftalen vil forbedre miljø og natur, klimaet samt vækstvilkårene for landbruget gennem en styrket naturindsats, mindre kvælstof, færre pesticider og en styrket rolle for landbruget som grøn energileverandør.
- *Aftale om ny organisering af affaldssektoren*
  - Aftalen sikrer bl.a. styrket konkurrence på genanvendelsesområdet og fremme af ny teknologi til affaldsbehandling.
- *Handlingsplaner for miljøteknologi*
  - Der er udarbejdet handlingsplaner for fremme af miljøeffektiv teknologi med fokus på områderne vand, luft og affald.

**GRØN VÆKST
FAKTA OM MILJØ**

Februar 2010:6

Henvendelse om publikationen
kan ske til:

Statsministeriet
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

ISBN elektronisk publikation:
978-87-92480-38-5

Design: BGRAPHIC

Publikationen kan hentes på
Statsministeriets hjemmeside

www.stm.dk

